

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/do-pobrania/broszury/seria-bohaterowie-niepodleglej/polskie-panstwo-podziemne-i-zo/156823,Kazimiera-Grabowska-Wdowa.html>
27.02.2026, 14:25

Kazimiera Grabowska „Wdowa”

20.12.2021

Tomasz Panfil, *Kazimiera Grabowska „Wdowa”*, Warszawa 2021, 40 s., ISBN 978-83-8229-325-8 (druk), ISBN 978-83-8229-326-5 (pdf)

Seria wydawnicza: „Bohaterowie Niepodległej”

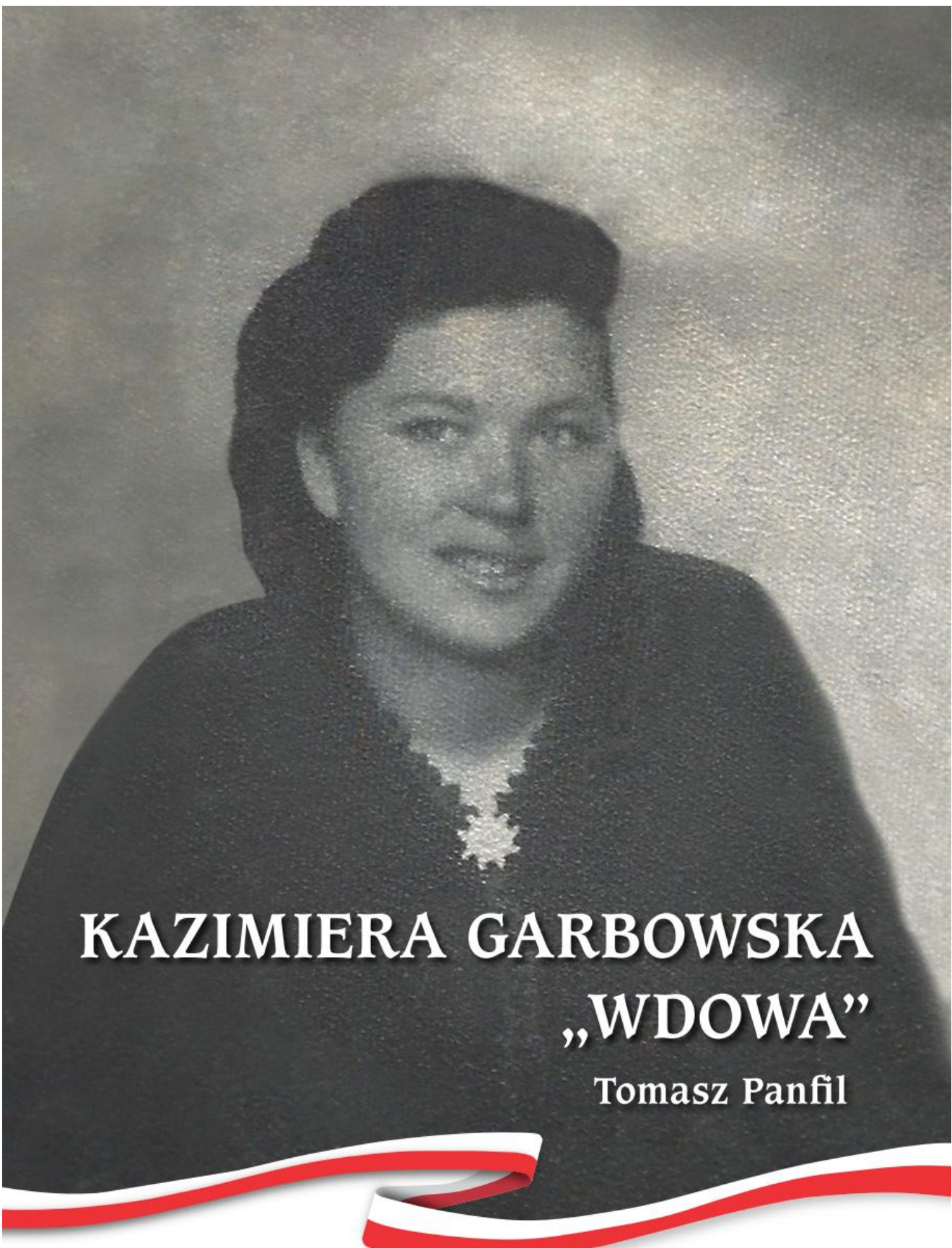
Publikacja nie jest przeznaczona do sprzedaży.

Opowieść o losach Polaków na Wołyniu w czasie II wojny światowej jest jak historia zawarta w wielkich dramatach greckich. Jakby przez mściwe bóstwa prześladowani, tracą najpierw wolność, potem mordowani są ich najbliżsi, wróg równa z ziemią ich domy i groby przodków, wreszcie zmuszeni są porzucić ojczyznę i ruszyć w długą wędrówkę, na końcu której czeka niewola lub śmierć. Takie właśnie są dzieje Kazimiery Gutkowskiej, urodzonej w 1922 r. w Hucie Stepańskiej. Po pięciu miesiącach małżeństwa Ukraińcy zabijają jej męża – zostaje po nim nazwisko i pseudonim „Wdowa”. Wkrótce traci dom. Walczy w szeregach oddziału kapitana cichociemnego Władysława Kochańskiego „Bomby”, następnie jako sanitariuszka w 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej rusza ku odsuwającej się na zachód Polsce. Gdy jej koledzy, aresztowani przez sowieckie NKWD i polskie UB, trafiają do obozów, więzień, pod mury straceń, Kazimiera podejmuje pracę w lubelskim Urzędzie Bezpieczeństwa. Dzięki temu ma dostęp do cennych informacji dla podziemia antykomunistycznego. Przekazuje je placówkom AK/WiN na Lubelszczyźnie, demaskując ubeckich agentów i udaremniając akcje bezpieki. Zagrożona dekonspiracją, ucieka 30 V 1945 r., lecz po miesiącu wpada w ręce UB. Po dwudniowym procesie pokazowym otrzymuje wyrok śmierci. 10 lipca 1945 r. zostaje zamordowana na Zamku Lubelskim. Zgodnie z tradycją rodzinną, gdy dowódca plutonu egzekucyjnego chciał zawiązać jej oczy, odpowiedziała: „Sami sobie zawiążcie!” Jej ciało nie zostało odnalezione. Jeszcze.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

A black and white portrait of a woman with dark, wavy hair, wearing a dark garment with a light-colored, star-shaped brooch at the neckline. The background is a soft, out-of-focus grey.

KAZIMIERA GARBOWSKA „WDOWA”

Tomasz Panfil

A stylized graphic element consisting of a red ribbon with a white border, flowing in a wavy pattern across the page.

BOHATEROWIE
NIEPODLEGŁEJ

Pliki do pobrania

[Kazimiera Grabowska „Wdowa” \(pdf, 2.15 MB\)](#)
